

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

5 Si fortasse voles testari, de proprio des.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

C. IV. ¶ Episcopus tertiam partem sibi debitam ecclesie relinquere poterit.

Item ex concilio Toletano IX. cap. 6.

Episcopus a, si tertiam partem, quam de rebus parochialium ecclesiarum sanctione paterna sibi debitam novit, aut ipsi ecclesie, cuius res esse patebit, aut alteri ecclesie, quam elegerit, conferre decreverit, & licitum maneat, & inrevocabile robur ejus sententia ferat.

QUÆSTIO IV.

Quid autem queritur, si de suis, & ecclesie rebus aliqua acquisita fuerint, cui proveniant, ita definitur, in eodem concilio Toletano IX. c. 4.

C. I. ¶ De his, qui de suis, & ecclesie rebus aliqua acquisivisse noscuntur.

Sacerdotes b, vel quicumque illi sunt, quibus ecclesiasticarum cura commissa est, quacumque administrationis sue tempore emerint, si de rebus propriis vel vite, vel carum habuerint, ad ecclesie nomen cui præfunt, chartarum conficere instrumenta procurant: non enim continentur ecclesie, quem suscepit extantem officiat in alieno divitem, & in suo retineat fraudatorem. ¶ Hi vero, qui suarum rerum noscuntur habere compendium: ex omni te, quam post ordinationis suæ diem vili sunt acquisisse, si nulla, si aliqua sint instrumenta confecta, compensatione i tam juris sui, quam ecclesiasticarum rerum habita, si se utriusque quantitas exæquaverit, inter ecclesiam & decedentis hæredes æquo iure conquisitio pertinet.

¶ Compensatione] In concilio ipso, cum vetustis exemplaribus collato, legitur, compensata tam juris sui, quam ecclesiasticarum rerum habitudine. Si qua vero pro compendio suarum rerum, ecclesie rebus detrimentum intulerit, vel si occasione rerum ecclesiasticarum in rebus propriis detrimentum passus fuerit, vicissim quæ lucrum fecerunt, detrimentum parentibus restituant.

C. II. ¶ Resarciantur detrimenta sacerdotum vel ecclesie, quæ alterius occasione aliter senserit.

Unde in concilio Bracaren. III. cap. 3. legitur.

Quicumque sub hoc neglectu res divinas laborare distulerit, placito speciali distringendus est, qualiter si de rebus, seu augmentis ecclesie quantum laboribus suis proprie auxit, & ex hoc ecclesiasticis rebus aut neglectum laboris exhibuit, aut minorationem, vel perditionem induxit, quidquid in rebus ecclesie minuit, illi restituat, ex cuius rebus, atque suffragiis suos convictus fuerit ampliasse labores. Quod si aliquid pro utilitatibus ecclesie, aut substantiæ expendit, aut pendit, vel perditionis quidpiam perulerit, si hoc comprobari poterit, totum illa rebus ecclesie ejusdem reformabitur: pro cuius utilitate id expendisse probatur.

¶ Si vero de rebus ecclesie tantummodo aliqua acquisisse noscuntur, & ad nomen ecclesie instrumenta debent componere, nec aliquibus partibus illud donare.

C. III. ¶ De his, qui sacerdotes emunt, ad ecclesie nomen scripturam faciant.

Unde in Agathensi concilio, c. 32. legitur.

Presbyter c, dum diocesim tenet de his, quæ emerint, ad ecclesie nomen scripturam faciat, aut ab ejus, quam tenet, ecclesie ordinatione discedat.

¶ Caput hoc ab Ivo etiam, & auctore Pannormie citatur: ex Agathensi, in qua extat. In decretalibus vero, ut, de peccat. cler. ex concilio Agathensi, & apud Burchardum, & in prima collectione decretalium, ex concilio Arausico.

a Ivo p. 1. c. 171. b Ivo p. 3. c. 169. c Ext. de peccat. cler. c. Presbyter. Burch. l. 2. c. 119. Ivo p. 3. c. 169. Pann. l. 2. c. 171.

QUÆSTIO VI.

Instrumenta vero non licet ensciscere, nisi de rebus propriis.

C. I. ¶ Quomodo de rebus ecclesie licet testari sacerdotibus.

Unde Gregorius scribit Deusdedit. I Episcopo 23. lib. 10. epist. 47.

Nvlli b dubium est, quia sicut sacerdotibus res in Episcopatu aquisitas nulla est alienandi licentia, ita de his, quas ante habuerint, quidquid iudicare voluerint, non vetantur. Itaque fraternitatem tuam tempore, quo ad nos fuit, questam esse recolimus, quod quædam mobilia 2, quæ Constantius decessor vester Luminosa ancilla Dei, filia fratris sui, testamenti gratia, legati titulo reliquit, jam Episcopus acquisisset, decessitque; nos, nisi hoc constaret, nullum ex his ecclesie vestra præjudicium patere. Quod & vos oportet recolere, & molestiam aliquam prædictæ ancillæ Dei non facere, neci sine cognitione de his, quæ possidet, quidquam facere.

¶ 1 ¶ Deusdedit] Antea legabatur, Lucidio. Restituta est inscriptio ex originali: quæ inscriptio integra est supra, ead. q. 2. res in Episcopatu. Illud enim caput in hoc continetur.

¶ 2 ¶ Mobilia] In originali impresso, & manuscripto est, imobilia, sed non est mutatum propter Doctorem scripta: nonnulla vero alia sunt emendata.

C. II. ¶ De eodem.

Idem lib. 4. epist. 22. seu c. 66. Cypriano Diacono.

Bitum Theodori Episcopi dilectionem tuam jam credimus cognovisse. Sed quia ipse testamentum dicitur condidisse, subtiliter te (ne quid de rebus ecclesie suæ consumpsisset) oportet inquirere. Et si quidem eum exinde aliquid incongruè minuisse didiceris, ita age, ut res ipsæ ab eo, cuius interest, modis omnibus reparentur.

C. III. ¶ Quæ monasteriis ab Episcopo conferuntur, revocari non debent.

Item Gregorius Mariniano Episcopo Ravennati, lib. 5. epist. 1. seu c. 101.

Via Ioannes quondam decessor tuus 1, dum viveret, laxius a nobis expetiit, ut ea, quæ in monasterio illo contulerat, quod iuxta ecclesiam sancti Apollinaris ipse construxerat nostra debuissimus auctoritate firmare, & nos facturos hoc esse promissimus, fraternitatem vestram necessariò duximus adhortandam, ut nihil de his, quæ illic contulerat, atque constituit, aliquo modo patiat immitti: sed omnia firma studeat stabilitate servari. Huius igitur monasterii, & collatarum illis rerum, quia in testamento, quod condidit, fecisse noscitur mentionem, sciendum vobis est, non ea nos ideò confirmasse, quoniam supremam eius sequimur voluntatem: sed quia ei hoc (sicut diximus) viventi promissimus. Hæc itaque si sollicitè fraternitas vestra implere festinet: quatenus & quæ in supra scripto monasterio constituit, & a nobis sunt firmata, serventur, & illa, quæ in damnum dari, vel feri per testamentum suum decessit ecclesie, nullam, prohibente nempe lege, obtineant firmitatem.

¶ 1 ¶ Ioannes quondam decessor tuus] Hæc verba non sunt hoc loco apud B. Gregorium, sed ex superioribus hinc computata.

C. IV. ¶ Quæ ante suam ordinationem, vel post, hereditaria successione acquisivit Episcopus, cui vult, derelinquat.

Item ex concilio Hispanensi.

¶ Si etiam citam Burchardus, & Ivo, & in Hispanensi primo habentur nonnulla ad hanc rem scientia. Si integrum caput habetur in concilio Parisiensi, l. 1. c. 4. & in Capitularibus, l. 5. c. 175. restituitur inter alia decreta concilii Parisiensi.

¶ Ixum c ab hinc, & perpetuò mansurum esse decrevimus, ut Episcopus rebus sui juris, quas ante a

a al. Deusdedit. b sup. ea q. 2. res in Episcopatu. Poly. l. 4. c. 119. c Burch. l. 1. c. 214. Ivo p. 3. c. 171.

Episcopatum, aut certe in Episcopatu hereditaria successione acquisivit, secundum auctoritatem canonice...

De rebus vero ecclesiasticis testari licet Episcopo, si tantumdem de proprio restituat.

C. V. Quomodo possunt esse rata, quo de ecclesia proprietate testamento lo-

Unde in Agathensi a concilio, c. 11. statutum est.

Si Episcopus in condito testamento aliquod de ecclesiastica juris proprietate legaverit, aliter non valebit, nisi tantumdem de juris proprii facultate suppleverit.

2 pars. Sed si Episcopus, vel quilibet ex gradu ecclesiastico intestatus defunctus fuerit, nec aliquis invenit suum, qui iure cognationis succedat, ecclesia sua ei succedat in integrum...

C. VI. Episcopo intestato ecclesia succedat in integrum.

Unde in Tarraconensi concilio, c. 12. statutum est.

Si cubi defunctus fuerit Episcopus intestatus, post defunctionem ejus i Presbyteris & Diaconis de rebus ipsius inventarium fideliter conscribatur...

Defunctionem ejus. Antea legebatur, hanc diffinitionem. Emendatum est ex variis conciliorum editio-

C. VII. De eodem. Item ex concilio Triburienfi.

Quicumque ex gradu ecclesiastico sine testamento, & sine cognatione decesserit, hereditas ejus ad ecclesiam, ubi defervit, devolvatur.

Burchardus etiam, & Ivo citant capitulum hoc ex concilio Triburienfi, cui presuit Arnulphus. Sed in eo, quod exeat, non habetur.

CAUSA XIII.

Iacens cuiusdam baptismalis ecclesia, cladibus bellorum pressa, hostili metu compulsa, domicilia sua transfulerunt in aliam diocesim...

- 1. Modo primum queritur, si illi quorum domicilia sunt in diocesi huius baptismalis ecclesia, debeant persolvere decimas illi ecclesia...
2. Secundo, an prescriptione temporis, jus percipiendi decimas, & suaverandi tollatur.

a Et in Epauonensi, cap. 17. b Burchard. lib. 1. cap. 212. Ivo part. 5. cap. 326. c Burch. l. 2. cap. 207. Ivo part. 6. c. 222. d al. acciperunt.

QUESTIO I.

Quod priori ecclesia hec omnia iure persolvenda sint, alio- res hu argumentis probare contendunt.

C. I. Singuli sacerdotes proprias debent habere ecclesias.

Unde Dionysius Papa Severo Episcopo, epistola secunda.

Ecclesias a singulis singulis Presbyteris dedimus parochias, & cometeria eis dividimus...

In diocesi autem designata quecumque pradia coluntur, proventus decimationum baptismalis ecclesia assignatus debet fore.

2 pars. Hi ita respondetur. Decime b a Des constituta sunt per Moysen, ut persolverentur a populo filii Levi...

Item, cum decime darentur filii Levi non darentur offerenti persolvebantur, ut contempno Levita, qui sacrosancti esse eligeret, cui vellet decimas dare.

a Polyarp. lib. 4. tit. 31. Burch. lib. 3. c. 43. Ivo p. 3. c. 41. l. 1. c. 73. Pann. lib. 2. c. 42. b Numer. 11. c. Druet. 14. d. Des. 12. e. Pfal. 103. f. al. cum. g. Galat. 6. h. 1. Cor. 1. i. ibidem.

